

Na temelju članka 6. Zakona o gospodarenju otpadom (Narodne novine 84/21 i 142/23 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), članka 104. Zakona o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine 68/18, 110/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 32/20 i 145/24), članka 19. a i članka 35. točke 2. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (Narodne novine 33/01, 60/01 - vjerodostojno tumačenje, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispr., 123/17, 98/19 i 144/20), članka 41. točke 2. Statuta Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 23/16, 2/18, 23/18, 3/20, 3/21, 11/21 - pročišćeni tekst i 16/22) u vezi s glavom 7. točkom 7.4. Plana gospodarenja otpadom Grada Zagreba za razdoblje do 2029. godine (Službeni glasnik Grada Zagreba 12/26), Gradska skupština Grada Zagreba, na ____ sjednici, _____ 2026., donijela je

ODLUKU

o smanjenju uporabe proizvoda od plastike i poticanju održivih praksi u Gradu Zagrebu

Članak 1.

Ovom se odlukom propisuju mjere za smanjenje uporabe proizvoda od plastike, osobito proizvoda za jednokratnu uporabu, poticanje kružnog gospodarstva i zelenu javnu nabavu.

U smislu ove odluke, proizvodom od plastike smatra se svaki proizvod koji je u cijelosti ili djelomično izrađen od plastike, uključujući proizvode od papira, kartona ili drugih materijala koji sadrže plastični premaz, foliju ili drugi plastični sastavni dio koji se ne može odvojiti bez oštećenja proizvoda.

Članak 2.

Ova odluka primjenjuje se na postupanja:

- gradskih upravnih tijela,
- ustanova kojih je osnivač Grad Zagreb i trgovačkih društava u kojima je Grad Zagreb jedini član društva, uključujući njihove podružnice, trgovačka društva i ustanove,
- ustanova u kojima je jedan od osnivača Grad Zagreb i trgovačkih društava u kojima je Grad Zagreb član društva i drži poslovni udio koji predstavlja više od 50 % temeljnog kapitala društva,
- prilikom održavanja javnih događanja (organizirani skupovi ljudi koji se održavaju u prostorima kojima upravlja Grad Zagreb, ustanove i trgovačka društva iz alineje 2. i 3. ovog stavka te na površinama javne namjene, a koji su dostupni široj javnosti s ciljem pružanja zabavnog, kulturnog, sportskog, humanitarnog, ekološkog, vjerskog, edukativnog, političkog, promotivnog, turističkog, gospodarskog ili drugog društvenog sadržaja),
- zakupnika poslovnih prostora koji obavljaju ugostiteljsku djelatnost, pripreme i usluživanja jela, pića i napitaka u zgradama gradskih upravnih tijela, ustanova i trgovačkih društava iz alineje 2. i 3. ovog stavka.

Ova odluka ne primjenjuje se kada postoje zdravstveni, sigurnosni ili tehnički razlozi za korištenje proizvoda od plastike te se u tim slučajevima privremeno mogu koristiti određeni proizvodi od plastike za jednokratnu uporabu.

O uporabi proizvoda od plastike, kada za to postoje opravdani zdravstveni, sigurnosni ili tehnički razlozi, gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz stavka 1. alineje 2. i 3. ovog članka, dužna su voditi evidenciju koja sadrži obrazloženje razloga za privremeno korištenje proizvoda od plastike za jednokratnu uporabu.

Gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz stavka 1. alineje 2. i 3. ovog članka dužna su, na zahtjev, dostaviti evidenciju iz stavka 3. ovog članka gradskom upravnom tijelu nadležnom za ekološku održivost.

Članak 3.

Gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke dužni su, uz obavezno odvojeno prikupljanje otpada na mjestu nastanka (uključujući proizvode od plastike, papira, stakla, baterija

elektroničkog otpada, biootpada, miješanog komunalnog otpada i drugih frakcija), osiguranje njegovog odvoza i zbrinjavanje, provoditi i sljedeće mjere:

1. promicati digitalizaciju poslovanja, uključujući internu i eksternu komunikaciju, uz korištenje elektroničkih dokumenata i formata kad god je to moguće, radi smanjenja potrebe za ambalažom i papirnom dokumentacijom;
2. zamijeniti proizvode od plastike za jednokratnu uporabu (poput spremnika za hranu, piće i napitke, pribora za jelo, slamki, vrećica i sl.) višekratnim ili ekološki prihvatljivim alternativama izrađenima od metala, stakla, drva, papira, biljnih vlakana, šećerne trske, bambusa i sličnih materijala;
3. nabavljati pića i tekućine u povratnoj ambalaži gdje god je to moguće;
4. nabavljati uredski pribor i higijenske potrepštine bez plastične ambalaže ili plastičnog sadržaja, uz prioritet za proizvode izrađene od recikliranih ili biorazgradivih materijala (škrob, bambus, celuloza i sl.);
5. nabavljati sredstva za čišćenje i osobnu higijenu s ekološki prihvatljivim sastojcima i u pakiranjima koja omogućuju ponovno punjenje, čime se dodatno smanjuje ambalažni otpad.

Zakupnici poslovnih prostora iz članka 2. stavka 1. alineje 5. ove odluke koji nude hranu, piće i napitke za van, moraju omogućiti potrošačima kupnju u vlastitim spremnicima ili u višekratnoj ambalaži.

Članak 4.

Organizatori javnih događanja, uz obavezno odvojeno prikupljanje otpada na mjestu javnog događanja, njegov odvoz i zbrinjavanje, dužni su:

- do 1. siječnja 2027. zamijeniti proizvode od plastike za jednokratnu uporabu (poput spremnika za hranu, piće i napitke, pribora za jelo, slamki, vrećica, balona, konfeta, ostale plastične dekoracije i sl.) višekratnim ili ekološki prihvatljivim alternativama izrađenima od metala, stakla, drva, papira, biljnih vlakana, šećerne trske, bambusa i sličnih materijala,
- od 1. siječnja 2027. koristiti višekratne čaše za posluživanje pića i napitaka (uspostaviti jasan i funkcionalan sustav povrata čaša i spremnika za hranu, koji može uključivati depozit, kauciju, zamjenske žetone ili drugi prihvaćeni model, osigurati infrastrukturu za preuzimanje, povrat, pranje i redistribuciju višekratnih čaša, samostalno ili u suradnji s pružateljima usluga te vidljivo označiti lokacije i upute za korisnike u vezi povrata i ponovne uporabe čaša i spremnika za hranu).

Članak 5.

Na ostalim događanjima koja se održavaju na području Grada Zagreba, uz obavezno odvojeno prikupljanje otpada na mjestu javnog događanja, njegov odvoz i zbrinjavanje, preporučuje se:

- izbjegavanje proizvoda od plastike za jednokratnu uporabu,
- korištenje višekratne ambalaže i pribora uz uspostavu sustava povrata čaša i spremnika za hranu.

Članak 6.

U svim postupcima javne nabave koje provode gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke primjenjivat će se načela zelene javne nabave u skladu s propisima o javnoj nabavi i ovom odlukom.

U skladu sa stavkom 1. ovog članka, u okviru postupaka javne nabave, neće se nabavljati proizvodi koji imaju nepovoljan utjecaj na okoliš, osim u iznimnim slučajevima u kojima je njihova uporaba nužna zbog prirode posla kada postoje zdravstveni, sigurnosni ili tehnički razlozi.

Osobito se neće nabavljati:

- proizvodi od plastike za jednokratnu uporabu, uključujući spremnike za hranu i piće, pribor za jelo, čaše, šalice, slamke, vrećice, folije, omote i slične proizvode,
- proizvodi pakirani u višeslojnu plastičnu ambalažu koja se ne može reciklirati,
- promotivni materijali i darovi izrađeni od nereciklirane ili nerekiklabilne plastike.

Nabavljeni proizvodi, u mjeri u kojoj je to primjenjivo i razmjerno predmetu nabave, moraju udovoljavati zahtjevima vezanim uz:

- uporabu materijala s manjim utjecajem na okoliš (reciklirani, biorazgradivi, kompostabilni ili višekratno uporabljivi materijali),
- minimalno ili reciklabilno pakiranje,
- mogućnost ponovnog punjenja ili nadopunjavanja proizvoda, gdje je to primjenjivo (primjerice kod sredstava za čišćenje i higijenu).

Kod nabave proizvoda i usluga, okolišna obilježja proizvoda i rješenja uzimat će se u obzir kao kriteriji za odabir ponude, u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi, ovom odlukom te načelima zelene javne nabave.

U tom smislu, u kriterijima za odabir ponude mogu se vrednovati proizvodi i rješenja koji, između ostaloga:

- su izrađeni od recikliranih, biorazgradivih, kompostabilnih ili višekratno uporabljivih materijala,
- isporučuju se u minimalnom ili reciklabilnom pakiranju,
- omogućuju ponovno punjenje ili nadopunjavanje (primjerice sredstva za čišćenje i higijenu),
- posjeduju važeće ekološke certifikate ili oznake (kao što su EU Ecolabel, FSC, Blue Angel i slično),
- doprinose smanjenju ukupnog ugljičnog otiska i količine otpada.

Kriteriji za odabir ponude utvrđuju se razmjerno predmetu nabave i primjenjuju se u skladu s preporukama nacionalnog portala za zelenu javnu nabavu (<https://www.zelenanabava.hr>) te relevantnim smjernicama Europske unije.

Članak 7.

Gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke, dužna su postupno ukinuti uporabu proizvoda od plastike za jednokratnu uporabu, i to u svim područjima djelovanja, poslovanja, nabave i organizacije događanja, uz primjenu načela održivosti i kružnog gospodarstva najkasnije do 1. siječnja 2027.

Postojeća oprema, potrošni materijal i proizvodi koji su već nabavljeni, a koji sadrže plastiku za jednokratnu uporabu ili nisu izrađeni od materijala prihvatljivih za okoliš, mogu se koristiti do kraja životnog vijeka ili isteka zaliha, bez dodatnih nabava takvih proizvoda.

Gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke, dužna su:

- prilagoditi interne akte, tehničke specifikacije i zahtjeve u nabavnim dokumentacijama ovoj odluci,
- izraditi plan zamjene i postupnog ukidanja korištenja proizvoda od plastike,
- informirati službenike, namještenike i zaposlenike o ciljevima i mjerama iz ove odluke.

Članak 8.

Grad Zagreb će, kroz informativne i edukativne aktivnosti, poticati organizatore događanja da usklade svoje prakse s ciljevima i mjerama iz ove odluke.

Grad Zagreb će u okviru informativnih i edukativnih aktivnosti davati upute za organizaciju javnih događanja putem svojih upravnih tijela, ustanova i trgovačkih društava iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke.

Članak 9.

Radi osiguranja provedbe ove odluke te praćenja učinka mjera za smanjenje uporabe proizvoda od plastike, gradska upravna tijela, ustanove i trgovačka društva iz članka 2. stavka 1. alineje 2. i 3. ove odluke, dužna su, na traženje gradskog upravnog tijela nadležnog za ekološku održivost, dostaviti izvješće o poduzetim mjerama i aktivnostima.

Gradsko upravno tijelo nadležno za ekološku održivost obradit će prikupljena izvješća, analizirati podatke te na temelju istih izrađivati preporuke za unaprjeđenje provedbe ove odluke.

Članak 10.

Javna događanja za koja su raspisani natječaji, javni pozivi, pozivi za nadmetanje ili je sklopljen ugovor vezano za održavanje javnog događanja prije stupanja na snagu ove odluke, organizirat će se pod uvjetima kako je to propisano natječajem, javnim pozivom, pozivom za nadmetanje ili ugovorom.

Zakupnici iz članka 2. stavka 1. alineje 5. ove odluke, dužni su uskladiti svoje poslovanje s odredbama ove odluke najkasnije do 30. lipnja 2027. godine.

Članak 11.

Ova odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Službenom glasniku Grada Zagreba.

KLASA:
URBROJ:
Zagreb,

**PREDSJEDNIK
GRADSKE SKUPŠTINE**

Matej Mišić